COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 6 (XXXVII)
Iulie 2005

CONFLICTUL MILITAR MODERN

Conf. dr. Vasile PAUL

CONCLUZII

- *Datorită ritmului şi amplorii schimbărilor recente, mijloacele tradiționale de definire a operațiilor militare tind să devină inadecvate.*
- *Fluidizarea spațiului de luptă va duce la sporirea capacității de a vizualiza zona luptei, bătăliilor sau operațiilor şi modul în care forțele acționează.*
- *Conflictele armate viitoare se vor desfăşura într-un spațiu multidimensional, alături de cel terestru, aerian şi naval, manifestându-se tot mai mult în cel cosmic şi informațional.*
- *În noile condiții, alegerea tipului de acțiune strategică va depinde de condiționările proprii statului, dar şi de cele determinate de atitudinea/poziția organizațiilor internaționale de securitate şi a principalelor centre de putere.*

1. Noi elemente ale transformării

Schimbările deosebite apărute în mediul de securitate şi în fizionomia ducerii acțiunilor militare, prin introducerea tehnologiilor stealth, noilor sisteme şi platforme de arme inteligente, senzorilor avansați, sistemelor C4ISR (comandă, control, comunicații, computere, informații, supraveghere şi recunoaştere) şi digitalizarea câmpului de luptă modern constituie câteva elemente ce au schimbat profund fizionomia conflictului militar.

Reducerea efectivelor armatelor şi a bugetelor militare, restructurările, reorganizările, transformările, redotările cu tehnică de vârf, profesionalizarea, apariția unor noi riscuri, amenințări şi vulnerabilități, creşterea ponderii operațiilor altele decât războiul/operațiilor de stabilitate vor conduce la schimbarea concepției de ducere a acțiunilor militare, la apariția de noi strategii, doctrine (integrate, multinaționale) şi la o altfel de pregătire a forțelor armate în timp de pace, criză sau conflict/război.

În noile condiții, dispozitivele de luptă nu mai pot fi considerate rigide, lineare sau circulare (antigherilă), ci asimetrice, nelineare. Lupta lineară, statică, pe poziții este considerată de mult depăşită şi este categoric evitată. Câmpul de luptă modern nu mai acceptă uniformitatea, liniaritatea clasică, cu fâşii, aliniamente, raioane, adâncimi, linii de despărțire etc. Este evident faptul că noile tipuri de conflict se deosebesc de precedentele şi prin: mediul extins de confruntare; caracterul asimetric; mediatizarea intensă; folosirea tehnologiilor specifice revoluției în problemele militare; creşterea importanței operațiilor

informaţionale; focalizarea pe infrastructuri critice – economice, informaţionale. De asemenea, se remarcă o creştere a ponderii forţelor speciale şi a celor de reacţie rapidă, strategia indirectă de acţiune şi sporirea numărului de operaţii multinaţionale şi a acţiunilor în coaliţie.

În viitorul apropiat acţiunile militare vor avea loc, probabil, într-un spaţiu de luptă fluid, multidimensional, caracterizat prin: acţiuni asimetrice, mobilitate, dispersabilitate, descentralizare, manevrabilitate, flexibilitate, folosirea unei game largi de acţiuni de luptă aeriene, terestre, navale, spaţiale, informaţionale, psihologice şi speciale, duse simultan la nivel strategic, operativ şi tactic, continuu şi într-un ritm susţinut, urmărindu-se lovirea decisivă a punctelor decisive ale inamicului şi obţinerea imediată a victoriei prin înfrângerea lui psihică şi fizică.

Digitalizarea câmpului de luptă modern, modularitatea, modelarea şi simularea acţiunilor de luptă, câştigarea războiului informaţional şi psihologic, a celui bazat pe reţea sunt deziderate ale marilor puteri, cu repercusiuni deosebite asupra fizionomiei luptei şi în special asupra instruirii eficiente a forţelor în timp de pace.

2. Conflictul militar al viitorului

Conflictele armate viitoare, prefigurate de operaţiunile multinaţionale „Furtună în deşert", „Forţa Aliată" şi „Enduring Freedom", nu se vor mai desfăşura numai într-un spaţiu tridimensional, ci într-unul cu cinci dimensiuni, în care spaţiul cosmic şi cel informaţional vor constitui noi medii de confruntare pentru domeniul militar.

În aceste condiţii, numai adaptarea acţiunii militare la situaţiile strategice reale şi abordarea sistemică, integratoare a tuturor domeniilor războiului, poate determina luarea unor decizii anticipative şi corecte. Caracteristica fundamentală a oricărui tip de război al viitorului o va constitui demasificarea şi neutralizarea mijloacelor prin distrugerea selectivă şi punctuală a obiectivelor vitale ale inamicului, folosindu-se sistemele de armament de înaltă precizie. Tendinţa care apare frecvent în scenariile privind acţiunile militare ale viitorului este aceea de a urmări obţinerea unor efecte strategice cu forţe de valoare tactică. Un viitor război va fi purtat, probabil, fără întrebuinţarea armei nucleare, dar nu se exclude pericolul folosirii armelor chimice şi biologice de către un potenţial agresor.

Dacă analizăm fizionomia şi conţinutul viitorului conflict putem identifica direcţiile principale de evoluţie a acestuia, cu toate că transformările din mediul militar sunt foarte rapide. Două tendinţe se manifestă în mod evident, şi anume:

- Armatele majorităţii statelor continuă să se doteze cu cele mai avansate echipamente şi categorii de armament, inclusiv de înaltă precizie şi inteligente, mărind probabilitatea intervenţiilor de la mare distanţă. De asemenea, dezvoltarea capabilităţile de transport şi susţinere logistică pentru proiectarea forţei constituie o preocupare actuală;
- Unele forţe scăpate de sub controlul statului au posibilitatea de a recurge la acte teroriste şi crime pentru atingerea unor scopuri specifice, prin acţiuni militare asimetrice, putând afecta astfel punctele vulnerabile ale statului.

Creşterea dependenţei iniţierii unor acţiuni militare de deciziile politice internaţionale va impune necesitatea concentrării eforturilor colective multinaţionale pentru neutralizarea riscurilor şi ameninţărilor, acţiunile militare constituind doar etape în procesul complex de stabilizare a situaţiei. Angajarea armatei se va face potrivit regulilor specifice, care vor reflecta atât principiile dreptului internaţional, legile războiului/conflictului armat, cât şi interesele naţionale şi cele de alianţă/coaliţie. Aceste reguli

Autorul, general-maior (r.) conf. dr. Vasile PAUL, a fost Şeful Direcţiei de Planificare Strategică din cadrul Statului Major General. Este doctor în Ştiinţe Militare şi a publicat numeroase lucrări şi articole, cu o tematică specifică apărării şi securităţii naţionale, regionale şi globale, dintre care amintim: Războiul Mileniului Trei, Asimetria strategică, Centrele de putere ale lumii.

de angajare vor fi elaborate sub controlul democratic civil asupra armatei, prin mecanismele deja consacrate ale statului de drept şi vor răspunde nevoilor operative.

În funcţie de natura şi amploarea riscurilor şi ameninţărilor, alegerea tipului de acţiune strategică va depinde de condiţionările proprii statului (scopurile urmărite, resursele economice, tehnico-ştiinţifice, financiare, umane şi de mobilizare alocate, consecinţele social-politice, natura relaţiilor cu alte state, strategia militară naţională), dar şi de cele determinate de atitudinea/poziţia organizaţiilor internaţionale de securitate şi a principalelor centre de putere.

Desfăşurarea unor operaţii şi acţiuni de luptă rapide şi eficiente necesită adâncirea gradului de integrare intercategorială şi multinaţională a acţiunilor militare. Integrarea va trebui să aibă loc în plan instituţional, organizaţional, tehnic şi intelectual. Aceasta va permite modularea, constituirea şi generarea forţelor necesare atingerii obiectivelor urmărite prin întrebuinţarea selectivă şi graduală a mijloacelor militare.

3. Tendinţe şi cerinţe

Costurile tot mai ridicate ale proceselor de modernizare şi de asigurare a operaţionalităţii armatei vor impune mărirea eficienţei în acţiuni şi operaţii ale categoriilor de forţe ale armatei, cât şi ale unor structuri întrunite aparţinând acestora. Participarea armatei la operaţii multinaţionale determină generalizarea unor strategii, doctrine, forme de pregătire şi proceduri de stat major comune, precum şi programe adecvate de înzestrare şi de planificare a forţelor. Flexibilitatea organizaţională va întări substanţial capacitatea de reacţie a armatei, iar modularitatea va conduce la creşterea interoperabilităţii şi mobilităţii, precum şi la optimizarea efortului logistic al structurilor militare ale acesteia.

Tehnologiile performante vor determina o creştere considerabilă a parametrilor operaţionali, şi mai ales privind:

- mărirea distanţei de acţiune şi a preciziei care vor face posibilă lovirea selectivă şi punctuală a unor obiective;
- capacitatea de a alege efectul la ţintă dintr-o gamă largă cuprinsă între efectele psihologice, neletale şi cele direct distrugătoare, care va oferi deciziei militare o flexibilitate sporită;
- realizarea stării de confuzie necesare obţinerii surprinderii şi victoriei prin procedee ale războiului psihologic, informaţional şi prin inducere în eroare;
- sporirea capacităţii de reacţie, optimizarea conducerii şi realizarea viabilităţii sistemelor tehnice.

Folosirea tehnologiilor înalte va determina creşteri substanţiale ale mobilităţii trupelor, a vitezei de reacţie şi a potenţialelor defensive, sporirea capacităţii structurilor militare de a lărgi gama misiunilor accesibile, diversificarea procedeelor de ducere a acţiunilor de luptă şi operaţiilor şi va impune soluţii noi pentru protecţia multidimensională a trupelor/obiectivelor. Focalizarea alocării resurselor pe domeniile prioritare ca crea premisele realizării capacităţilor militare esenţiale ale armatei, care să-i permită adaptarea rapidă la cerinţele impuse statelor membre NATO.

Evitarea surprinderii în domeniul informaţional va fi una din dominantele următorilor ani. Stăpânirea informaţiei şi diseminarea acesteia înseamnă putere reală. Operaţiile şi acţiunile militare întrunite vor impune perfecţionarea forţelor şi mijloacelor pentru culegerea, prelucrarea şi utilizarea neîntreruptă a informaţiilor, precum şi protejarea lor pentru a împiedica un eventual adversar să-şi realizeze propriul flux informaţional. Informaţia va avea un rol tot mai important ca element de multiplicare a puterii, permiţând reducerea timpului necesar luării deciziilor optime şi lovirii eficiente şi decisive a adversarului.

Viitoarele operaţii vor fi întrunite, multinaţionale şi duse frecvent în cooperare cu organizaţii internaţionale şi neguvernamentale. Va fi necesar să se constituie din timp structuri de

comandă adecvate situației (comandamente regionale) pentru a coordona acțiunile de conducere a operațiilor, categoriilor de forțe armate şi coalițiilor diferite, în loc să se constituie atunci, ad-hoc, pentru a îndeplini aceste misiuni. Optimizarea operațiilor şi acțiunilor integrate va necesita o logistică specializată (militară) adecvată, flexibilă şi interoperabilă. Aceasta va presupune realizarea unui cadru care să permită cooperarea strictă a sistemului logistic cu cel informațional şi cu cel al infrastructurii teritoriale. Se vor asigura resursele necesare sprijinului eficient pentru operații şi acțiuni ale unor forțe tot mai mobile pentru o reacție rapidă şi eficientă în situații de criză.

În viitor, efectivele reduse, dar profesionalizate ale armatelor, vor necesita sisteme tehnico-militare foarte perfecționate, care vor mări ritmul ducerii acțiunilor de luptă, eficiența şi gradul de protecție, susținere şi supraviețuire al acestora. Toate categoriile de forțe trebuie să fie uşor deplasabile, sustenabile în teatru, să dispună de capabilități militare moderne/calitative, cu un grad înalt de protecție şi supraviețuire, să fie flexibile, mobile, adaptabile, create modular pentru a răspunde întregii game de misiuni şi operații militare (forțe expediționare). Constituirea de forțe expediționare este una dintre cerințele exprese ale noii Directive Ministeriale a NATO. Aceste forțe trebuie să fie capabile să lupte şi să învingă şi, în acelaşi timp, să facă trecerea rapidă de la starea de război la operațiile altele decât războiul şi invers.

Pe fundalul evidențiat, conducerea militară devine din ce în ce mai suplă, tinzând să utilizeze preponderent, pe scară largă, informatizarea la toate nivelurile, planificarea strategică va creşte în importanță, iar prognoza va avea un rol preponderent în contracararea factorului imprevizibil în planificarea şi ducerea acțiunilor militare.

Ca o concluzie, trebuie spus că ansamblul complex al transformărilor în conflictualitatea modernă nu poate fi cuprins prin simpla analiză a stadiului de dezvoltare militară al marilor puteri. Însă, în secolul al XXI-lea războiul va avea un caracter integrator, la care vor participa toate categoriile de forțe armate, inclusiv elementele cosmice şi informaționale, ceea ce va necesită o schimbare a modului de gândire şi orientarea clară cu fața către viitor.

PROPUNERI

- Adaptarea acțiunii militare la situațiile strategice reale şi abordarea sistemică, integratoare a tuturor domeniilor războiului, în scopul luării unor decizii anticipative cât mai corecte.
- Este necesară o adâncire a gradului de integrare intercategorială şi multinațională a acțiunilor militare.

***COLOCVIU STRATEGIC* este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiințifică, conferințelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalități de marcă din armată şi societate, din țară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiințifică din domeniul securității.**

Publicație realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universității Naționale de Apărare
Tehnoredactare computerizată: Cristian BĂHNĂREANU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511. B: 1314

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, sector 5, Bucureşti
Telefon: 319.56.49, Fax 319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
web: http://cssas.unap.ro